

نام خانوادگی:	نام درس: فارسی (۳) - ریاضی و تجربی
نام پدر:	تاریخ: ۱۴۰۰/۰۳/۰۳
پایه:	زمان آزمون: ۹۰ دقیقه
نام دبیر:	سوالات ارزشیابی خرداد ۱۴۰۰
	نمره با عدد:
	نمره با حروف:
	به نام خداوند علم و قلم
	اداره ی آموزش و پرورش
	دبیرستان
	سال تحصیلی ۱۳۹۹-۱۴۰۰

ردیف	بارم
------	------

قلمرو زبانی (۷/۵ نمره)

۱	معنی هر یک از واژه‌های مشخص شده را بنویسید. الف) دیدم توطئه ما دارد می‌ماسد. ب) که گفתי <u>سمن</u> داشت اندر کنار ج) جنگ بود این یا شکار آیا / میزبانی بود یا <u>تزویر</u> د) پیش از آمد هر زمانی صد <u>تعب</u>	۱
۰/۵	در بیت‌های زیر، تفاوت معنایی واژه «دستور» را بررسی کنید. الف) چه نیکو گفت با جمشید <u>دستور</u> ب) تن ز جان و جان زتن مستور نیست که با نادان نه شیون باد و نه سور لیک کس را دید جان <u>دستور</u> نیست	۲
۰/۵	املاي درست را از داخل کمانک انتخاب کنید. الف) واصفان حلیهٔ جمالش به تحیر (منصوب/ منسوب) ب) گفت از (بهر/ بحر) غرامت جامه‌ات بیرون کنم.	۳
۰/۵	در هریک از موارد زیر، یک نادرستی املايي بیابید و درست آن را بنویسید. الف) همچنان که می‌توانست او، اگر می‌خواست،/ کان کمندِ شصت خمّ خویش بگشاید/ و بیاندازد به بالا، ب) در کتل و گردنهٔ یک دوجین شکم و روده مراحل مضق و بلع و هضم و تحلیل را پیموده است.	۴
۰/۵	در گروه کلمه‌های زیر، دو مورد نادرستی املايي وجود دارد؛ درست هریک را بنویسید. آذرم و حیا- خار و بی‌ارزش- سورت سرمای دی- زهر شمشیر و سنان	۵
۰/۵	در نوشتهٔ زیر، نقش دستوری واژه‌های مشخص شده را تعیین کنید. «پروانه قوت از عشق آتش خورد و همهٔ جهان، آتش بیند.»	۶
۰/۵	با توجه به بیت‌های زیر، درستی یا نادرستی موارد داده شده را تعیین کنید. «گفت: نزدیک است والی را سرای، آن جا شویم گفت: والی از کجا در خانهٔ خمّار نیست؟ گفت: تا داروغه را گوئیم در مسجد بخواب گفت: مسجد خوابگاه مردم بدکار نیست» الف) در بیت اول، فعل «شویم»، اسنادی و فعل «نیست»، غیراسنادی است. ب) در بیت دوم، «خوابگاه مردم»، یک ترکیب اضافی و «مردم بدکار» یک ترکیب وصفی است.	۷

☐ درست ☐ نادرست

☐ درست ☐ نادرست

۵/۰	۸	نوع وابسته وابسته را در هریک از موارد زیر تعیین کنید. (الف) متوجه شدم که قدرت قلم نویسنده تا چه حد بوده است. (ب) اینجا می توان چند حلقه چاه عمیق زد.
۵/۰	۹	با توجه به بیت زیر، به پرسش ها پاسخ دهید. «آن جا در آن برزخ سرد، در کوچه های غم و درد غیر از شب آیا چه می دید چشمان تار من و تو؟» (الف) نوع «واو» در مصراع اول، حرف ربط است یا عطف؟ (ب) در مصراع دوم، کدام واژه نقش «نهاد» دارد؟
۵/۰	۱۰	در نوشته «فکر کردم اگر پیش تر بروم، به حتم گم می شوم. بر تل خاکی نشستم. حتی اگر من صدایتان نمی کردم، متوجه حضور من نمی شدید.» (الف) زمان کدام فعل «مضارع التزامی» است؟ (ب) در واژه «صدایتان»، نقش دستوری ضمیر پیوسته «تان» چیست؟
۱	۱۱	«هفت خوان را زادسرو مرو، / ... / آن هریوه خوب و پاک آیین روایت کرد؛ / خوان هشتم را / من روایت می کنم اکنون / من که نامم ماث /» (الف) گروه اسمی «آن هریوه خوب»، چه نوع نقش تبعی دارد؟ (ب) نقش دستوری واژه «اکنون» را بنویسید. (ج) واژه «هشتم» کدام یک از انواع وابسته های پسین است؟ (د) در گروه اسمی «زادسرو مرو» هسته را مشخص کنید.
۵/۰	۱۲	در کدام گزینه، جمله مرکب دیده می شود؟ (الف) بی اختیار در را باز کردم و این جوان نمک نشناس را بیرون انداختم. (ب) از خوش مشربی و فضل و کمال او چیزها گفتند و نمره تلفن او را از من خواستند. (ج) آقای مصطفی خیلی معذرت خواستند که بدون خداحافظی با آقایان رفتند. (د) فوراً مسئله میهمانی و قرار با رفقا را با عیالم در میان گذاشتم.
۵/۰	۱۳	مفهوم نشانه «ان» را در واژه های زیر را بنویسید. (الف) دیلمان: (ب) خواهان:
قلمرو ادبی (۴ نمره)		
۵/۰	۱۴	نام صاحب هر یک از آثار داده شده را از کمانک مقابل آن انتخاب کنید. (الف) غزلواره ها (شکسپیر / پابلو نرودا) (ب) سانتاماریا (مهرداد اوستا / سید مهدی شجاعی)
۵/۰	۱۵	از بین آثار زیر، به ترتیب یک اثر از اخوان ثالث و یک اثر از سلمان هراتی بیابید. از پاریز تا پاریس - دری به خانه خورشید - هوا را از من بگیر خندهات را نه - در حیاط کوچک پاییز در زندان

۱۶	در هریک از موارد زیر، با توجه به بخش‌های مشخص شده، کدام آرایه ادبی دیده می‌شود؟ (الف) فراش باد صبا را گفته تا <u>فرش زمردین</u> بگسترد و دایه ابر بهاری را گفته تا بنات نبات بپرورد. () (ب) در دفتر زمانه <u>فتد نامش از قلم</u> هر ملتی که مردم صاحب قلم نداشت. () (ج) نهادند بر دشت هیزم دو کوه <u>جهانی</u> نظاره شده هم گروه () (د) تا باز کند به روی عالم <u>دیباجه خاطرات شیرین</u> ()	۱
۱۷	با توجه به منطق الطیر عطار، هر یک از پرندگان زیر، نماد چه کسی هستند؟ (الف) بلبل: (ب) هدهد:	۰/۵
۱۸	در هریک از موارد زیر، آرایه درست را از کمانک مقابل آن، انتخاب کنید. (الف) مستمع صاحب سخن را بر سر کار آورد/ غنچه خاموش بلبل را به گفتار آورد (اسلوب معادله/ حسن تعلیل) (ب) یکی تازی‌ای برنشسته سیاه/ همی خاک نعلش برآمد به ماه (تناقض/ اغراق) (ج) صد تیغ جفا بر سر و تن دید یکی چوب/ تا شد تهی از خویش و نی‌اش نام نهادند. (تشخیص/ تضمین) (د) همگنان خاموش/ گرد بر گردش به کردار صدف بر گرد مروارید/ پای تا سر گوش (جناس همسان/ تشبیه)	۱
۱۹	با توجه به سروده «آن‌گاه که پاهایم می‌روند و باز می‌گردند/ نان را، هوا را، روشنی را، بهار را، از من بگیر/ اما خنده‌ات را هرگز/ تا چشم از دنیا نبندم» (الف) یک نمونه آرایه تضاد بیابید. (ب) مفهوم کنایه «چشم از دنیا نبندم»، چیست؟	۰/۵
قلمرو فکری (۸/۵ نمره)		
۲۰	معنی هر یک از موارد زیر را به نثر روان بنویسید. (الف) سینه خواهم شرحه شرحه از فراق (ب) امپراتوری‌های بزرگ هم مانند آدم‌های ثروتمند، معمولاً از سوء هاضمه می‌میرند. (ج) که هر چند فرزند هست ارجمند دل شاه از اندیشه یابد گزند (د) طفره می‌رفتید ولی اصرارهای من، عاقبت شما را متقاعد کرد. (ه) چون بود کاکلیم ما را شاه نیست بیش از این بی‌شاه بودن راه نیست (۰/۷۵) (و) این بدبخت‌ها سال آزرگار یک بار برایشان چنین پایی می‌افتد و شکم‌ها را مدتی است صابون زده اند که کباب بخورند. (ز) آیا چیزی در مخیله آدمی می‌گنجد که بتواند آن را بنگارد/ اما جان صادق من آن را برای تو ترسیم نکرده باشد؟	۰/۵ ۰/۵ ۰/۵ ۰/۵ ۰/۷۵ ۰/۷۵ ۰/۵
۲۱	به پرسش‌های مربوط به درک مطلب پاسخ دهید. در نوشته زیر، منظور از «به طریق انبساط» چیست؟ «یکی از یاران به طریق انبساط گفت: از این بوستان که بودی، ما را چه تحفه کرامت کردی؟»	۰/۵
۲۲	با توجه به شعر «دماوندیه»، منظور از بخش‌های مشخص شده در بیت‌های زیر چیست؟ «پنهان مکن آتش درون را زین سوخته‌جان شنو یکی پند گر آتش دل نهفته داری سوزد جان‌ت به جان‌ت سوگند»	۰/۵

۲۳	از مقایسهٔ سرودهٔ سهراب سپهری با نوشتهٔ زیر، چه مفهوم مشترکی دریافت می‌شود؟ * «من نمازم را وقتی می‌خوانم/ که اذانم را باد گفته باشد سر گلدستهٔ سرو/ من نمازم را پی تکبیر الاحرام علف می‌خوانم/» * «در کویر خدا حضور دارد و حتی درختش، غارش، کوهش، هر صخرهٔ سنگش و سنگریزه‌اش آیات وحی را بر لب دارد.»	۰/۵
۲۴	در بیت زیر، منظور از «نسیم سحرخیز» و «باغ» چیست؟ «با این نسیم سحرخیز، برخیز اگر جان سپردیم در باغ می‌ماند ای دوست، گل یادگار من و تو»	۰/۵
۲۵	بیت زیر بر چه مفهومی تأکید دارد؟ «چو بخشایش پاک یزدان بود دم آتش و آب یکسان بود»	۰/۵
۲۶	در سرودهٔ زیر، منظور شاعر از «حدیث آشنای نقال» چیست؟ «مرد نقال - آن صدایش گرم، نایش گرم / آن سکوتش ساکت و گیرا / و دمش چونان حدیث آشنایش گرم - / راه می‌رفت و سخن می‌گفت»	۰/۵
۲۷	در نوشتهٔ زیر، منظور نویسنده از مثل «چند مرده حلاجی» چیست؟ «مصطفی جان، می‌خواهم امروز نشان بدهی چند مرده حلاجی و از زیر سنگ هم شده یک غاز برای ما پیدا کنی.»	۰/۵
۲۸	با توجه به سرودهٔ زیر، یکی از ویژگی‌های عشق جاودانی را بنویسید. «هر روز باید ذکری واحد را مکرر بخوانم / و آنچه را قدیمی است، قدیمی ندانم: «که تو از آن منی و من از آن تو»، / این گونه است که عشق جاودانی همواره معشوق را جوان می‌بیند»	۰/۵
۲۹	با توجه به هفت وادی عرفانی منطق الطیر، هر یک از بیت‌های ردیف نخست، با کدام بیت در ردیف دوم، یادآور وادی مشترکی است؟ (در ردیف دوم، یک بیت اضافی است)	۰/۵

ردیف	نخست	ردیف	دوم
۱	روی‌ها چون زین بیابان درکنند جمله سر از یک بیابان برکنند	الف	هر یکی بینا شود بر قدر خویش بازیابد در حقیقت صدر خویش
۲	دل چه بندی در این سرای مجاز همت پست کی رسد به فراز	ب	چشم بگشا به گلستان و ببین جلوهٔ آب صاف در گل و خار
		ج	مال اینجا بایدت انداختن ملک اینجا بایدت درباختن